

20 anys

d'associacionisme
empresarial al Tercer
Sector Social de Catalunya

laconfederació

Celebració del 20è aniversari de La Confederació

Barcelona, 3 de maig de 2017

Aquest document recull el conjunt d'intervencions de les persones assistents a l'acte de celebració del 20è aniversari de La Confederació

Document elaborat i publicat per La Confederació

La Confederació agraeix la participació a totes les persones que han intervingut i a les que han assistit a l'acte

Disseny i maquetació:
Andrea Bosch

Relatoria i transcripció:
Teresa Bladé

Amb el suport de

Generalitat de Catalunya
**Departament de Treball,
Afers Socials i Famílies**

Índex de continguts

Benvinguda institucional	05
Sr. Joan Segarra, President de La Confederació, Patronal del Tercer Sector Social de Catalunya	06
Hble. Sra. Neus Munté, Consellera de la Presidència, Generalitat de Catalunya	12
Diàleg: “La contribució de l'associacionisme empresarial a l'articulació i enfortiment del Tercer Sector Social de Catalunya”	15
Sr. Xavier Puig	
Sr. Pepín de la Rosa	
Sr. Guillem Correa	
Sra. Assumpció Ros	
Sr. Ramon Vives	
Cloenda	33
Sra. Carmen Rico, Vicepresidenta de La Confederació, Patronal del Tercer Sector Social de Catalunya	34
Sr. Jordi Via, Comissionat d'Economia Cooperativa, Social i Solidària i Consum de l'Ajuntament de Barcelona	36
Sr. Josep Vidal, Director General d'Economia Social, Tercer Sector, Cooperatives i Autoempresa de la Generalitat de Catalunya	40
Annexes	42

Benvinguda institucional

Sr. Joan Segarra
President de La Confederació

Us donem la benvinguda Honorable Consellera de la Presidència, comissionat d'Economia Social i Solidària, director general d'Economia Social, el Tercer Sector, les Cooperatives i l'Autoempresa, membres de la Junta Directiva de La Confederació, presidents, presidentes i representants de les entitats sòcies, companys i companyes de les entitats del sector, representants de sindicats i associacions empresarials, i a tots els assistents. Moltes gràcies a tots i benvinguts.

Estem molt contents de que ens acompanyeu en aquest acte, emmarcat en la cloenda de l'Assemblea General anual de socis de La Confederació, que s'ha celebrat aquesta mateixa tarda en aquest mateix espai. I també al matí hem fet la reunió mensual de la Junta Directiva.

Quan heu anat arribant, molts i moltes de vosaltres ens heu preguntat si estem contents. Doncs sí, estem molt contents perquè avui fem 20 anys, però especialment perquè ens acompanyeu en aquest acte.

Per a nosaltres, avui és un dia de celebració. Celebrem 20 anys

d'associacionisme empresarial; 20 anys al servei del Tercer Sector ; 20 anys de feina intensa enfortint les nostres entitats; 20 anys mirant de contribuir a fer una societat més justa i equitativa.

Com sabeu, La Confederació és l'organització empresarial que representa les entitats no lucratives —associacions, cooperatives d'iniciativa social i fundacions— que presten serveis d'atenció a les persones a Catalunya.

Fa una estona, a l'Assemblea General ordinària que hem fet, el socis de La Confederació hem aprovat el pla d'actuació de la nostra organització per a aquest any 2017. L'hem centrat en cinc eixos estratègics de treball, que no són més que un reflex del rol que volem exercir:

- Interlocució, representació i incidència política per defensar els interessos i les necessitats del Tercer Sector Social.
- Ocupació, relacions laborals i negociació col·lectiva.
- Model de Concertació i Contractació Pública de Serveis d'Atenció a les Persones que garanteixi la qualitat dels serveis i sigui un instrument al servei d'una economia més social.
- Formació contínua dels professionals del sector.
- Des del punt de vista intern, enfortiment, sostenibilitat econòmica i millora del funcionament de La Confederació.

Però, perquè ho fem tot això? Perquè La Confederació i les entitats que representa ens encoratgem a desenvolupar aquesta tasca? Fem el què fem:

- Perquè creiem que el Tercer Sector Social és aliat estratègic en la provisió de serveis d'atenció a les persones
- Perquè pensem que el Tercer Sector Social és un agent econòmic i social , amb clara vocació de servei a les persones i a la ciutadania; on el motor de l'activitat no és la recerca d'uns interessos particulars, sinó que busca un benefici col·lectiu

- Perquè defensem un model de gestió de serveis públics que es desenvolupi des de la no lucrativitat i des d'una perspectiva d'inversió social: eficiència dels recursos públics destinats a aquesta tipologia de serveis, revertint-ne l'impacte i els beneficis en els propis serveis.
- I finalment, perquè estem convençuts que des de l'associacionisme empresarial podem treballar per l'enfortiment de les organitzacions i del conjunt del sector; un enfortiment que reverteixi en més i millors respostes a les creixents necessitats i desigualtats socials.

La major part d'aquests elements que he esmentat ja eren presents ara fa vint anys i ho han estat durant tot aquest període. Històricament, les organitzacions del Tercer Sector Social han exercit un paper principal, i a vegades únic, en la prestació de serveis socials i d'atenció a les persones al nostre país. El desplegament de la Llei de Serveis Socials va implicar un canvi de model que va obligar a l'Administració a proveir determinats serveis a la ciutadania en tant que drets socials adquirits. Igualment, davant d'unes demandes socials complexes i multidimensionals, les administracions s'han vist i es veuen sovint incapacitades per oferir respostes àgils que abordin, de forma integral, aquestes demandes. No obstant, si hi ha un actor capaç de generar respostes adaptades a les necessitats socials aquest és, sens dubte, el Tercer Sector. El treball de proximitat, la dimensió comunitària i el coneixement exhaustiu de les necessitats socials atorguen al Tercer Sector Social una posició privilegiada per oferir serveis flexibles, adaptats a aquestes necessitats.

L'inici d'aquesta realitat fa 20 anys, juntament amb la creixent professionalització de les entitats socials i un increment de la seva activitat, va anar configurant el Tercer Sector Social com un sector emergent generador d'ocupació al nostre país. I com a generador d'ocupació, el repte constant que aquest sector sempre s'ha marcat és ser creador de serveis, d'ocupació i d'empreses de qualitat. Això va suposar un procés de transformació important per a les entitats, que van evolucionar d'un passat sovint exclusivament voluntarista a un present professionalitzat. És en aquest marc que el Tercer Sector Social reivindicava i reivindica el seu rol empresarial. Era i és important sumar forces a fi de tenir:

- Una associació empresarial forta que reclami a les administracions públiques un millor finançament dels serveis socials i d'atenció a les persones, ajustat als models d'intervenció òptims per donar resposta a les necessitats i demandes dels col·lectiu.

- Una associació empresarial que defensi una contractació pública al servei d'una economia més social i vetlli perquè que no s'utilitzi en cap cas la gestió externalitzada de serveis públics com a instrument de precarització..
- Una associació empresarial que mantingui un diàleg constant amb les organitzacions sindicals per aprofundir en la qualitat de l'ocupació i avançar en la regulació d'un marc de relacions laborals coherent amb la realitat del sector.
- Una associació empresarial que posi en valor l'aportació de les organitzacions no lucratives en particular, i de l'economia social en general, en la provisió de serveis socials i d'atenció a les persones.
- Una associació empresarial, en resum, que treballi al costat d'aquells que persegueixen la necessària transformació social que els temps actuals reclamen.

Vam néixer fa 20 anys perquè així ho van voler les entitats de base. De baix a dalt: del primer nivell a les federacions, i d'aquestes al tercer nivell, tal com ha de ser. Volem que aquesta celebració sigui també un reconeixement a la feina del dia a dia de les entitats de base, entitats que són al costat de les persones i assumeixen reptes cada cop més exigents. Podem afirmar que les 1.200 entitats de base són La Confederació.

Celebrem 20 anys d'una realitat plenament consolidada, d'una realitat que va sorgir del sector i que avui entenem que continua sent plenament útil i necessària. Perquè la defensa dels drets socials, objectiu principal del Tercer Sector, és indissociable de la sostenibilitat de les entitats, del seu enfortiment i de la millora de la seva competitivitat.

Permeteu-me ara, des de la confiança, una petita referència personal. Des de fa dos anys tinc la sort i el privilegi d'ocupar la presidència de La Confederació. Ser la cara i la veu d'una organització com aquesta és un privilegi, i en el meu cas una tasca molt fàcil, perquè ho puc fer al costat d'un equip excepcional, amb una junta i una assemblea formades per persones que en saben molt, que s'impliquen donant a l'entitat un temps del qual no disposen i que tenen una qualitat humana immensa.

Així ha estat també en el cas de les desenes d'homes i dones que, al llarg d'aquests 20 anys, ens han precedit en les responsabilitats a La Confederació. No els puc anomenar tots, però amb el vostre permís personalitzaré el reconeixement en les persones que han ocupat la presidència anteriorment. Moltes gràcies, Amèlia, Pepín, Guillem i Xavier. També gràcies als qui van formar part, el 2009, del procés d'unió de les associacions empresarials: Ramon, Francesc, Joaquim, Anna, Josep, Assumpció, Jordi..., no em voldria haver deixat ningú.

Però com bé sabeu, una junta i una assemblea no són res sense un bon equip tècnic al costat. Per això també volem reconèixer tots i totes els que han passat al llarg d'aquests anys per la nostra organització. Gràcies, Montse, Sergi, Cristina, Irene, Mònica. Alguns i algunes de vosaltres ens acompanyeu avui. I per descomptat, gràcies a l'equip actual: Laia, Gemma, Núria. És simplement el millor equip que es pot tenir, i les que les coneixeu sabeu que no ho dic per quedar bé.

Equip, equip, equip; projecte col·lectiu; suma de coneixements i expertesa; consens i acord des de les diferències; democràcia aplicada a la gestió. Res que no conegueu els que sou aquí amb nosaltres. Això és el Tercer Sector ; això és La Confederació.

Quan tens 20 anys, acostumes a mirar el present amb alegria i el futur amb optimisme. Així hauria de ser. En el nostre cas, que ens aporta aquesta mirada?

Per una banda un entorn aparentment favorable: un Govern que creu en el tercer sector, ajuntaments, amb el de Barcelona al capdavant, que aposten per l'economia social i solidària, vents europeus que bufen a favor en forma de directives, iniciatives legislatives de contractació pública que volen prioritzar al tercer sector. Caldrà anar confirmant tendències.

Per l'altra, un sector que continua sumant i unint-se. Ahir mateix, els presidents de les cinc entitats representatives de l'economia social, la Confederació de Cooperatives, la Federació de Mutualitats, la Taula del Tercer Sector, la Xarxa d'Economia Solidària i La Confederació, signàvem l'acta fundacional d'Economia Social Catalunya (ESCAT), la organització de quart nivell que treballarà perquè una altra economia sigui possible. Entenem que aquest és un pas importantíssim, no només pel nostre sector, si no pel conjunt del país.

I un darrer element de present i futur: la definició i l'articulació de l'empresa social. Una opció d'empresa que aprofundeix en la qualitat del treball, disminueix les desigualtats i genera ocupació de qualitat; i que també permet facilitar nous espais de col·laboració pública-social entre les empreses de l'economia social i les administracions públiques. Escrivia fa uns dies un article on deia que l'empresa social som nosaltres. Som les entitats socials sense ànim de lucre, les cooperatives socials, els centres especials de treball, les empreses d'inserció, les que al costat de les altres formes de l'economia social, constituïrem el gruix del model d'empresa social catalana. Cal, però, que no ens adormim i que no permetem que altres ens furtin el concepte i el model.

Vaig acabant. Aquest sector, que durant aquests 20 anys ha acreditat capacitat i compromís, s'esforça cada dia per no fallar. I s'ofereix, com sempre ha fet, com aliat del Govern i del conjunt de les administracions per millorar les condicions de vida dels nostres conciutadans i per garantir que tothom pugui mirar el futur amb optimisme. Us demanem passos fermes, des d'una voluntat política valenta, per definir de manera conjunta un model català de serveis a les persones fonamentat en els valors de l'economia social.

I a partit de demà, nosaltres com en Serrat: "Ara que tinc vint anys, ara que encara tinc força, que no tinc l'ànima morta, i em sento bullir la sang". Vint anys! Amb més força que mai! L'ànima ben viva! I, si, sovint, ens sentim bullir la sang!

Hble. Sra. Neus Munté
Consellera de la Presidència, Generalitat de Catalunya

Molt bona tarda, president i vicepresidenta de La Confederació, director general d'Economia Social, directora general de Contractació, director general de Difusió, president de la Taula del Tercer Sector Social, diputats i diputades, companys de la Junta, amics i amigues.

En primer lloc, i en nom del Govern de la Generalitat, us vull felicitar molt sincerament per aquests primers 20 anys. Espero que d'aquí a 20 anys algú pugui citar també Serrat i dir «fa 20 anys que tinc 20 anys». En tot cas, 20 anys de treball, 20 anys d'aglutinar els interessos i la representació de les entitats no lucratives que presten serveis d'atenció a les persones al nostre país des d'una voluntat expressa no mercantil, amb activitats en àmbits molt diversos i molt estratègics d'atenció a les persones amb especials dificultats. No són paraules que toqui dir; són paraules ben sinceres. Us heu constituït en un referent de la defensa dels interessos del sector, i en un referent molt important, per trajectòria, per prioritats, per la feina del dia a dia.

Quan parlem del país que imaginem i pel qual treballem, el país que volem aconseguir, ens imaginem un país socialment just, amb una igualtat real i efectiva d'oportunitats, on les persones estiguin al centre de totes les iniciatives socials i polítiques. Sense cap mena de dubte, això només és possible amb un Tercer Sector Social fort, que es creu el país, que aglutina interessos molt diversos, molta pluralitat, però que treballa en definitiva pel bé comú i per les persones. I quan pensem en aquest Tercer Sector Social, sabem que tenim unes bases molt fermes, les que representa avui el nostre Tercer Sector Social, en el qual La Confederació hi té un paper destacat; també quan pensem en un model de col·laboració estratègica, aquesta col·laboració públic-social, que és un element en favor del progrés social i de la millora de les condicions de vida dels ciutadans i les ciutadanes, amb professionals de prestigi, implicats, compromesos i ben formats.

Per a això no ens cal imaginar gaire, perquè, com deia, el nostre Tercer Sector Social, que s'ha anat construint i s'ha anat reforçant al llarg dels anys, és un dels pilars més sòlids del nostre país, del que tenim i del que aspirem a poder reforçar. I això no és perquè sí, no és per casualitat; és gràcies al talent, a la vocació, al compromís de tantes i tantes persones i entitats.

També crec que és gràcies a la voluntat clara de diàleg constructiu i de proposta que ha presidit tots aquests anys amb diferents governs i diferents administracions, i que es manté fins avui.

Parlo amb coneixement de causa quan dic que La Confederació ha tingut un paper decisiu, el té i el tindrà com a representant i com a interlocutora dels interessos davant de les administracions públiques, però també dels agents socials, per impulsar un marc de relacions laborals que garanteixi la qualitat i la sostenibilitat dels serveis, i per impulsar espais de reflexió i de debat per compartir coneixement, recursos i experiència. Sovint el dia a dia no ens permet aturar-nos a fer aquest tipus de reflexions i de debats, però sempre heu trobat aquest espai, i d'aquestes reflexions sempre n'han sortit propostes constructives, que també com a Administració hem mirat d'incorporar en el nostre dia a dia i en el disseny de les nostres polítiques públiques. També heu estat capaços de donar unitat al Tercer Sector, d'enfortir aquesta pluralitat a la qual em referia abans i de preparar-vos per entomar els reptes gegantins que venen en els propers anys.

Sense voler-ho, en aquesta intervenció que havia preparat, finalment he coincidit en els cinc aspectes que el president de La Confederació ha esmentat quan ha parlat de l'organització. Crec que no és casualitat, que té molt a veure amb el vostre dia a dia, amb el diàleg, amb la complicitat, amb

la mirada que feu no només envers les persones, que finalment són els destinataris del conjunt de serveis, sinó també envers els molts professionals amb qui treballeu.

Sense cap mena de dubte, també cal fer referència a com La Confederació ha anat creixent de baix a dalt, com tantes i tantes pràctiques reeixides en aquest país en els darrers anys. De baix a dalt i amb un Govern que, efectivament, president, creu en el Tercer Sector Social, creu en les seves potencialitats i creu que aquesta col·laboració és absolutament estratègica i redunda en benefici, no només del nostre model de país i del nostre model democràtic, sinó també de les condicions de vida del conjunt de ciutadans.

Moltes felicitats per aquests primers 20 anys. Moltes gràcies per la vostra immensa aportació al nostre país.

Diàleg

**La contribució de l'associacionisme
empresarial a l'articulació i
l'enfortiment del Tercer Sector Social
de Catalunya**

Diàleg amb persones que han participat activament en el procés de construcció de l'associacionisme empresarial del Tercer Sector Social de Catalunya:

Sr. Xavier Puig

Director de l'associació CEPS. President de La Confederació fins a l'any 2015 i actual membre de la Junta Directiva en representació d'ECAS (Entitats Catalanes d'Acció Social).

Sr. Pepín de la Rosa

Educador social vinculat al cooperativisme i compromès des dels inicis amb l'articulació de la iniciativa social. President de l'AEISC del 2000 al 2004.

Sr. Guillem Correa

Promotor i president de l'associació Iniciatives Solidàries. Fundador i president de l'empresa d'inserció Recursos Solidaris. President de la Fundació Iniciatives Solidàries. Expresident d'AIRES, plataforma d'empreses d'inserció de Catalunya. President de l'AEISC del 2004 al 2006.

Sra. Assumpció Ros

Gerent de la Fundació Santa Susanna, de Caldes de Montbui. Expresidenta de FEATE, federació que agrupa entitats d'iniciativa social sense afany de lucre que presten serveis al sector de la gent gran. Vinculada al procés de gènesi de La Confederació en representació de CECAD i FEATE.

Sr. Ramon Vives

Director general d'ASPROSEAT. Actual president de l'associació empresarial d'economia social DINCAT.

Presentació i moderació:

Laia Grabulosa, directora de La Confederació

El diàleg s'estructura a partir d'una pregunta a cadascun dels participants i una pregunta final a tots ells.

Com s'origina al Tercer Sector la necessitat de fomentar l'associacionisme empresarial? En quin context es va donar aquesta necessitat i per què?

Sr. Pepín de la Rosa

Bona tarda a totes i a tots. Primer, permeteu-me que us digui que estic agraït de poder ser avui aquí.

Em sembla que hi ha dues coses que m'han forjat. Diria tres, perquè el cooperativisme és la base, però les dues que volia dir, en relació amb la idea del treball amb d'altres, han estat l'educació social i la iniciativa social. I permeteu-me que en aquests moments faci una cosa que no tenia prevista, que és fer un agraïment a una persona, l'Àngels Cobo, que és actualment la directora general de Suara. Ho vull fer perquè en un moment determinat del procés d'articulació i de construcció vaig ser covard i no li vaig fer costat en un moment en què em necessitava. Ho vull reconèixer i li vull dir: «Gràcies, Àngels, has donat molt i estàs en el lloc que toca.»

En aquell moment hi havia el mateix que ara. Hi havia tot un seguit de persones que, per sort, eren professionals de l'acció social: treballadors socials, educadors socials, psicòlegs, pedagogs i treballadores familiars, de les quals no me'n vull oblidar perquè em sembla que han estat les grans perjudicades de tot aquest procés. Jo vaig tenir la sort de treballar molt al seu costat, i en vaig poder aprendre molt. Per desgràcia, hi va haver un moment de tot el procés que es van dissoldre, però eren les que estaven més organitzades i les més batalladores.

Què hi havia darrere d'aquestes persones? Hi havia voluntat de construcció, voluntat de donar resposta a necessitats socials, igual que ara. En aquell moment, a l'inici, jo vaig estar construint i donant resposta a necessitats infantils des de Dreuera. Ja en aquells moments, però d'una manera molt més precària, ens vam adonar que hi havia moltes entitats que, igual que nosaltres, necessitaven dels altres per anar construint. A partir d'aquí és quan ens vam ajuntar petites, mitjanes i grans entitats que estàvem en un procés de construcció social i amb moltes ganes de fer canvi, de construir empresa. I era construir empresa per part de gent

que no estàvem acostumats a la gestió empresarial, sinó a donar resposta a persones que tenien necessitats, des d'infants fins a gent gran. És la mateixa realitat que avui atén La Confederació. Per tant, en això som experts tots i totes els que som aquí.

Sí que hi ha va haver, però, aquest moment important de plantejar-nos que havíem d'anar un pas més enllà, que havíem de poder tenir veu, plantejar-nos formació i construir xarxa. A partir d'aquí, i amb l'esforç de les entitats, el que algunes persones ens poguéssim dedicar a qüestions més generals era en detriment de poder atendre amb més condicions la pròpia entitat. Crec que hi va haver un esforç importantíssim de solidaritat i de reconeixement. En aquest període que es va estendre des del 1997 fins al 2000, quan vaig assumir la presidència de l'AEISC, hi va haver tot un procés intern, en primer lloc, de reconèixer-nos i d'acceptar-nos, perquè va durar un temps el debat sobre si les cooperatives d'iniciativa social érem o no entitats del sector social. Finalment, va quedar claríssim que ho érem i, a més a més, n'érem motor.

Es va constituir la Sectorial de Cooperatives d'Iniciativa Social dins la Federació de Cooperatives de Treball i, des d'aquesta sectorial, es va plantejar que, conjuntament amb associacions i fundacions, també érem acció social, actors socials i els que estàvem donant resposta. Durant tot aquest procés, que jo defineixo com un treball pedagògic per sumar, és a dir, per plantejar-nos que plegats teníem més força i que no ens podíem quedar en aquest debat estèril, es va poder articular l'AEISC. Jo era una peça, i segurament no era la més llesta ni la més intel·ligent, però sí que és veritat que era una persona entregada, com els altres, i que m'ho creia. Des d'aquí vaig assumir la presidència. Per què? Perquè en aquells moments havíem constituït el primer grup cooperatiu català d'atenció a les persones, CONSOP, i això em va permetre dedicar-me a aquest espai. Aquí ja es veia la necessitat d'aquest tercer nivell, tant des del punt de vista del cooperativisme com de l'associacionisme i les fundacions. Ja vam treballar, doncs, molt decididament per aquest tercer nivell.

En aquell moment es va donar l'esforç d'articulació, però l'AEISC —que posteriorment esdevindria La Confederació— tenia una doble funció: d'una banda, la representació des del punt de vista empresarial, i de l'altra, la representació i defensa d'allò professional davant l'Administració de tot un món d'entitats. Bastantes d'aquestes entitats, en el moment que col·laborem com una entitat més en la construcció de la Taula del Tercer Sector, veiem que l'AEISC ja només es pot quedar decididament amb la funció empresarial

i que la funció més professional ha de passar a la Taula i a les diferents federacions. Però passava que moltes petites entitats només tenien representació en l'àmbit empresarial a l'AEISC, i aquí haig de confessar que el debat a l'AEISC era: «l ara què faran algunes de les entitats que es queden sense representació?» No era el meu cas. Nosaltres, com a cooperativa, teníem la Sectorial de Cooperatives d'Iniciativa Social.

Què vam fer? Vam col·laborar en la construcció de la Taula del Tercer Sector, que va néixer en aquell moment, i alhora em va tocar, en representació de l'AEISC, juntament amb Ismael Palacín i Pep Ricou, articular tot el moviment d'empreses d'inserció i el que estava liderant Ismael Palacín. Aleshores vam constituir ECAS (Entitats Catalanes d'Acció Social), que és qui es va quedar la representació empresarial de les entitats que en aquell moment quedaven deseparades.

Com ha contribuït l'associacionisme empresarial, aquella AEISC inicial o l'associació posterior, a l'articulació i l'estructuració del sector? Quin rol hi ha desenvolupat?

Sr. Xavier Puig

Bona tarda a tothom. També he de dir que estic agraït que m'haguen convidat. Abans comentàvem que semblen las *viejas glorias* del sector, encara que totes estem en actiu. Però estic satisfet, com també deia el Joan, de poder ser en aquest auditori, perquè amb molts de vosaltres hem compartit molts moments i, de fet, jo n'he après molt. Espero que ECAS em continuï mantenint com a membre de la Junta Directiva perquè tinc ganes de seguir aprenent.

Hem fet escola. De l'escola que hem fet, jo n'he tret alguns aprenentatges que crec que, tot i que a vegades no ens ho diem, estan en la base de les vides de les nostres organitzacions. En aquells anys 2000, érem diferents entitats de diversos àmbits i cadascuna s'organitzava la seva associació empresarial. Hi havia molts interessos, igual que quan estem en la negociació col·lectiva hi ha diferents interessos. Jo crec que una de les coses que hem après és que hem de donar lloc a l'altre, i així hem construït des

de La Confederació, i quan dic Confederació vull dir totes les associacions empresarials que hi ha al darrere.

Primer, cal destacar el reconeixement que el qui tens al costat té tant dret i els seus interessos són tan legítims com els teus. Per tant, una altra cosa que hem après és un reconeixement dels interessos de l'altre, tant en relació amb el que es fa cap a fora com cap a dins del sector. A l'hora de construir les patronals o les federacions del Tercer Sector és important reconèixer els interessos dels altres, perquè som molt diversos.

L'altre element important és que hem de construir a partir del consens. Hem sabut arribar després de 20 anys perquè hem intentat no imposar. En algun moment hem tingut el risc d'intentar imposar, però vàiem que això feia trontollar les coses. Tot allò que no pugui entrar en aquest consens ho hem anat deixant de banda, amb la idea que ja en parlaríem quan estiguéssim madurs. L'altra cosa que també hem après és que quan arribàvem a acords i consensos, tothom ens hi havíem de veure reflectits d'una manera o altra.

Jo diria que el Tercer Sector d'avui no s'entendria sense l'associacionisme empresarial. Hem tingut una aportació important i definitiva. Tal com ha dit el Pepín, en el moment de la construcció de la Taula del Tercer Sector, en què participàvem les federacions per àmbits i les organitzacions empresarials, ja es van fer renúncies per part de tothom per poder arribar a un marc que fes possible el punt de trobada perquè el Tercer Sector es fes fort. Què hi hem aportat? Jo diria, d'una banda, el model d'organització. Això inclou un estil democràtic basat en la transparència, i quan dic transparència vull dir que tots els temes estan en obert i que qualsevol soci o entitat ha de poder tenir accés a tot allò que es parla a l'organització, en aquest cas La Confederació o les patronals. Un altre tret del nostre model intern ha estat el debat obert, sense defugir els temes conflictius. També, la participació de les entitats de primer nivell. Es construeix discurs a partir dels que en saben, que no som els que estem en juntes, sinó les entitats i els professionals que treballen. També forma part del nostre estil generar consensos, així com el reconeixement dels altres.

En l'àmbit organitzatiu, potser el tret en el qual jo molt personalment vull posar èmfasi és que els òrgans de govern estem per fer complir el mandat de les nostres assemblees, dels nostres associats, de les nostres entitats del Tercer Sector. A vegades podem tenir la temptació d'interpretar què vol el sector.

Pel que fa a l'associacionisme, tal com el Pepín ha comentat, hem ajudat a generar estructures, ja siguin federatives, com en el cas d'ECAS, o bé estructures de tercer nivell, al seu moment la Taula del Tercer Sector o La Confederació. I sempre ho hem intentat fer de baix a dalt. Quan escoltes les entitats, quan escoltes els que treballen i saben quines són les necessitats, ràpidament arribes a construir què és el que cal.

Respecte a què hem aportat des del punt de vista de l'estructuració del sector, una cosa és l'àmbit intern, és a dir, com estructurarem les federacions o les nostres estructures com a sector, i l'altra estructurar el sector en relació amb els altres agents que ens han d'identificar. Perquè fa 20 anys, quan anaves a parlar amb les administracions o els sindicats, difícilment ens sabien identificar, sobretot quan anaves a parlar de relacions laborals.

Què hem construït? Doncs un marc de relacions laborals amb uns trets d'identitat propis, un discurs propi sobre contractació. Això ens ha costat molt de temps, però ara hi hem fet incidència i tenim el codi de bones pràctiques en contractació. A més, hem incidit en les guies de l'Ajuntament de Barcelona. Després de 20 anys, també hem incidit en els nostres companys de viatge, que són les organitzacions sindicals, que internament també s'han hagut d'estructurar per poder relacionar-se amb nosaltres, perquè abans no tenien molt definit el que eren els serveis d'atenció a les persones, que han anat passant de federació en federació. Amb el temps, ells també han fet aquest procés.

En relació amb l'intern, hem ajudat a la capacitat de les entitats. La formació, la generació de coneixement i els debats relacionats amb temes laborals i de contractació han fet que les nostres estructures hagin estat útils per a les entitats i per al sector.

Com ha evolucionat al llarg dels anys l'associacionisme empresarial? El que tenim avui en dia respon a les expectatives que teníem aleshores; és a dir, hem arribat a aquelles expectatives que hi havia als anys 2000?

Sr. Guillem Correa

En primer lloc, gràcies per tenir memòria i recordar-vos de nosaltres, o almenys d'alguns de nosaltres. Això sempre és d'agrair i de valorar. Els altres ja ho han fet; jo també m'hi sumo.

La pregunta és difícil de contestar perquè pràcticament ja ha estat tot dit en les dues intervencions que hem tingut, ben estructurades i ben detallades. I si ara jo hi afegeixo un relat històric, no sé si coincidiria amb tots en aquesta presentació del relat, per la qual cosa què us sembla si fem una petita crònica més emocional de com hem arribat fins aquí?

En aquesta crònica emocional del nostre sector, crec que hem de reconèixer-nos que hi va haver un moment determinat en què vam estar en un entorn creatiu i un entorn de presa de consciència, en el qual cadascú anava prenent consciència que havíem de fer alguna cosa. En aquesta recerca de buscar alguna cosa, alguns de nosaltres vam tenir aquella iniciativa de demanar a l'Administració que ens ajudés en una cosa tan important com era l'elaboració del llibre blanc. Quants de vosaltres us recordeu del llibre blanc? Alguns hi éreu, eh?, no només hi era jo. A més, després del primer llibre blanc va venir el segon. I d'aquell moment creatiu i de presa de consciència va venir el moment de la creació, en el qual havíem de concretar el que havíem pensat i somiat, allò que ens havíem plantejat. Vam haver-ho de concretar amb organitzacions, com el que ara en diem La Confederació o la Taula. O sigui, que vam passar del moment creatiu al moment creador. I quan vam arribar al moment creador ens vam adonar que teníem moltes coses per aprendre, per la qual cosa vam començar a trobar la necessitat d'identificar narrativa. Ens faltava trobar el nostre propi relat, la qual cosa significava que ens havíem de posar d'acord entre nosaltres mateixos. Ens havíem de posar d'acord sobre com ens enteníem cadascú de nosaltres i com ens enteníem a l'hora de treballar plegats.

En aquesta narrativa, sorgeixen La Confederació i la Taula, cercant el seu propi discurs i, també, cercant el seu propi espai. Qui era representatiu? Va haver-hi un debat sobre això. Ara ho tenim molt clar, però en aquell moment hi va haver un debat en el qual cadascú tractava de posicionar-se a la recerca d'una interlocució. Alguns poden pensar que aquest era un debat de confrontació innecessària. No és el meu cas. Jo crec que és exactament tot al contrari: va ser un debat absolutament enriquidor. Aquest debat ens va permetre aprofundir en la nostra reflexió, trobar el nostre espai, el nostre discurs i la nostra identitat, i des d'aquesta identitat arribar a la següent fase.

Quina va ser la següent fase? Ja no era la fase de la concurrència, ni la fase de qui representa, sinó la fase de complementarietat. Hem arribat al punt en què La Confederació i la Taula tenen molt clar quins són els seus respectius espais —per això parlo de crònica emocional i no històrica, perquè dos anys abans o més tard ara no importa, almenys així ho crec jo. Aleshores podríem iniciar el que podríem anomenar el full de ruta i començar cadascú a fer la part de la feina que li pertocava. En aquell full de ruta, quan la Taula i el Tercer Sector vam arribar a la complementarietat, La Confederació va tenir per davant un gran repte: com aglutinem a tots els que hem d'aglutinar perquè La Confederació sigui el que creiem i el que volem que sigui? Aquest va ser el procés que ens ha permès arribar fins aquí —per fer-ho curt.

Pel que fa a la segona pregunta: hem arribat on volíem arribar? Rotundament sí. Les nostres expectatives s'han complert. Parlo d'expectatives, no de reptes assolits. Perquè els reptes per assolir continuen sent agenda d'actualitat. Podem matisar-ho, però diguem que els reptes segueixen estant presents i, fins i tot, en tenim alguns més. Si m'ho permeteu, després n'afegiré algun més. Però crec que, després d'aquests 20 anys —jo fa més de 20 anys que tinc 20 anys—, avui podem dir que és un dia feliç. Moltes gràcies també pel que entre tots i totes hem fet i seguirem fent. I el que és més important: no ens arronsem, veritat que no?

L'any 2009 hi va haver un punt d'inflexió en l'associacionisme empresarial al Tercer Sector, ja que va ser quan va tenir lloc un procés de treball d'aproximació entre les diferents realitats patronals que hi havia al Tercer Sector. Fins aleshores l'AEISC estava molt dedicada als àmbits d'acció social, atenció domiciliària, lleure educatiu..., però hi havia la FEATE, o un sector de gent gran que estava articulat en l'àmbit patronal, i un sector de la discapacitat que també estava històricament articulat des d'un punt de vista empresarial. En aquest marc, com va ser aquell procés de treball conjunt per aglutinar aquestes diferents realitats? Quins van ser els factors clau d'èxit perquè avui puguem parlar d'una organització que és diversa i plural, però que és un paraigua comú?

Sra. Assumpció Ros

Aquest matí una companya de treball em deia que avui era l'aniversari del seu fill i que ahir al vespre van estar parlant de com havia anat el naixement. Mentre estava escoltant, he pensat: «Ve a ser això.» Estic contenta de l'aniversari, i estava pensant com havia arribat jo a estar asseguda aquí en aquest moment. Jo provinc de la Fundació Santa Susanna, de Caldes de Montbui, que té exactament 631 anys d'història i es dedica a la gent gran. Llavors, quan em va tocar ser presidenta de FEATE —em va tocar perquè érem pocs en aquell moment—, vaig haver d'assistir a moltes taules tècniques d'àmbits. Ens dedicàvem a parlar de com havia de ser el model d'atenció a la gent gran: que si les residències, que si els preus de les residències, que si les ràtios de personal... Va ser una experiència que em continua no agradant, en la qual no em sentia massa en sintonia amb moltes de les coses que es discutien. Per sort, ara ja no em toca tant fer-ho.

Aleshores vam tenir la sort que algú ens va recomanar fer-nos de la Taula, i ens hi vam fer. També vaig tenir la sort anecdòtica d'anar a una visita a Brussel·les, en la qual vaig conèixer Xavier Puig i altres persones. Aquell dia es va fer la llum, perquè algú em va donar el condol —crec que va ser el Xavier, però no n'estic segura. Em va dir: «És que tu ets la més desgraciada de tots perquè estàs en un àmbit on hi ha molt mercantil.» I vaig pensar: «Era això!» Per això no m'hi sentia a gust. Em feia sentir realment incòmoda començar a parlar de preus i fer el garrepa amb les ràtios, que si un 1%...

Llavors de cop vaig pensar: «Realment on ens sentim identificats és en el Tercer Sector.» No és que ho dubtéssim, però sí que, d'alguna manera, el treball per àmbit havia desenfocat una mica quins eren els nostres interessos. Encara que estiguem compartint la mateixa feina, els mateixos serveis i la mateixa normativa, en realitat els sense ànim de lucre ens ho mirem des d'un altre punt de vista. Per això vam col·laborar activament i amb molt de gust amb La Confederació, perquè vam sentir que era allà on ens trobàvem a gust i on realment ens sentíem alineats amb els nostres interessos, amb la nostra manera de fer. Per tant, diria que vam col·laborar amb La Confederació perquè ho trobàvem d'absoluta necessitat i perquè volíem i volem que La Confederació sigui una patronal forta que realment defensi i treballi en aquesta direcció. Ho pensava el 2009, ho penso avui, i estic segura que ho continuaré pensant.

Per tant, com que hem estat en una banda que seria l'àmbit, resulta que totes les empreses o entitats que atenem la gent gran ens sentim que fem un treball per a aquest àmbit. Ens podem mirar des d'aquí, o podem dir: «No, tota la gent que treballem en entitats del Tercer Sector ens identifiquem com a part del mateix col·lectiu.» Jo em quedo clarament amb la segona opció, perquè crec que podem acabar fent coses molt diferents en una mateixa residència des de les dues perspectives.

Tot i que no m'heu preguntat pels reptes, podríem dir que, després d'haver estat treballant des dels dos punts de vista, crec que és molt més important la transversalitat. Encara que uns atenguin, per exemple, discapacitats físics i uns altres drogodependents, tant és. En el fons hi ha un fil transversal que realment ens uneix i ens fa situar-nos d'una manera similar. Tot i que també és veritat que, atès que l'estat del benestar té encara poc recorregut, o un recorregut insuficient, vam partir d'una realitat on cada àmbit va fer el seu camí, es va muntar la seva parada i va fer el que va poder, amb recursos, amb convenis... Tothom va fer el que va poder, però, és clar, al final veus que cada dia hi ha més persones amb diversitat intel·lectual que es fan grans. Perquè abans la gent amb diversitat intel·lectual moria abans, però ara, per sort, tothom viu molts més anys, i aviat confluirem, o ja estem confluint moltes vegades. Abans els pobres eren sovint les persones grans, mentre que ara resulta que hi ha més nens pobres que vells pobres. O hi ha més persones grans actives que joves amb feina. És a dir, espero que aquesta classificació per àmbits tan absolutament rígida que tenim, que fa que cada cosa tingui uns equipaments i una manera de treballar, es vagi diluint en el futur, perquè al final només estem fent atenció a les persones, no estem fent res més. Al final, tant és que tinguis molts anys. Perquè tenim gent amb 95 anys que està estupenda, té diners i no té dependència; en canvi, tenim persones amb 50 anys que necessiten moltíssima ajuda.

El meu somni seria que algun dia comencéssim a diluir aquests calaixos que en el Tercer Sector també tenim construïts, que tenen un sentit perquè venen d'un procés històric i han ajudat a fer que tothom desenvolupés coses, tingués drets i professionals que en saben molt, però en el futur no podrem encaixonar la gent d'aquesta manera. Jo crec que aquest és el gran repte del Tercer Sector. Això només ho farem nosaltres; els àmbits mercantils no ho faran perquè no els interessa. Suposo que ho aconseguirem i que el model comunitari acabarà apareixent. Crec que La Confederació té precisament aquest sentit. Ens dediquem a les persones, i a les persones al llarg de la vida els passen coses, i no necessàriament a les mateixes edats o en les mateixes situacions. Per tant, evidentment, estic engrescada amb aquest repte.

Ens segueix costant molt explicar per què el Tercer Sector té una patronal. Com podem explicar més i millor per què el Tercer Sector Social necessita una associació empresarial forta, al servei de les entitats?

Sr. Ramon Vives

Abans que res, gràcies per haver-nos convidat. Primer, voldria fer dos agraïments o referències a gent que no és aquí però que crec que és molt important. D'una banda, a totes les persones que hi ha darrere nostre que fan que potser els que som més visibles haguem pogut dedicar-nos al sector, tal com ha dit el Pepín. De l'altra, a les famílies, persones que no hi són, que no compten, però gràcies a les quals podem fer coses, ja que molts de nosaltres i gairebé tots vosaltres dediqueu moltes hores a la vostra tasca. Per tant, jo crec que en aquests 20 anys, els altres 20 anys i els propers 20 anys sempre s'hauria de tenir present, no els que som més visibles, que per circumstàncies de vegades durem més o menys, sinó tota la gent que d'alguna manera no és visible i que fa realitat aquest sector.

Per què hem de tenir una patronal? Jo crec que, abans que res, ens hem de treure el sentiment de culpa. El fet de ser empresaris, de ser patronal, és necessari, igual que són necessaris els agents socials. Tothom és necessari. Per tant, penso que el primer que hem de fer les associacions empresarials, a les quals hi afegiria l'adjectiu social, és treure'ns el sentiment de culpa perquè puguem trepitjar, puguem aixecar el cap i, a més a més, puguem creure, expressar i defensar que som necessaris. Això és com la cara d'una moneda: no pot haver-hi una moneda amb una cara sense la creu, o la creu sense la cara. Des d'aquest punt de vista, fa 20 anys —i hi ha associacions empresarials molt més antigues— va haver-hi gent agosarada i valenta que va ser capaç de decidir i aixecar la bandera que en el món social també havia d'haver-hi associacions empresarials socials, que tinguessin valors, i crec que aquests valors s'han traspuat al llarg de la història.

D'altra banda, no vull deixar de mencionar, també per fer una mica de broma, que hem avançat molt pel que fa al nom: fa 20 anys ens dèiem AEISC i ara ens diem La Confederació, que és una cosa que s'entén. Crec que és fonamental que s'entengui el que som. Jo ja ni me'n recordava que era això de l'AEISC. Avui

parlem molt bé i estem molt contents, però fa 20 anys no érem així. Lluites, bronques, cops de puny sobre la taula, perquè defensàvem molt les nostres idees. Per tant, penso que el fet que ara ens diguem La Confederació és important.

Una altra clau d'èxit és el fet de ser generosos, de situar la generositat per sobre del guany. Nosaltres som una associació empresarial per convicció i per devoció, perquè creiem que ens hem d'impregnar de valors i els beneficis s'han de repartir. A vegades, però, entrem en confrontació amb l'Administració i amb els agents socials, i crec que més aviat hauríem d'entrar en diàleg amb ells i ser una mica més generosos, tal com he dit abans. El que passa és que hi ha instaurada aquesta idea que les associacions empresarials solament defensen el lucre. Crec que no és així i que nosaltres ens hem de distingir en aquest sentit.

No sé si t'he contestat, però bàsicament jo diria que aquests són els factors clau: els valors, la convicció, el que és necessari. D'alguna manera, hem de ser capaços de defensar que som necessaris, perquè el sector no s'hagués vertebrat si no hagués estat per les associacions empresarials, igual que pels col·legis professionals, els agents socials o l'Administració.

Quins són els reptes de futur? Us agraïrem que n'identifiqueu un per al sector i un altre per a La Confederació.

Sr. Ramon Vives

Més que un repte, és una afirmació: hi ha recanvi. Jo crec que el nostre sector té futur. Hi ha gent jove molt preparada i amb molta convicció de treball per al sector. Des d'aquest punt de vista, més que un repte, jo voldria llançar al sector l'afirmació que hi ha recanvi, que la gent que 20 anys enrere feia 20 anys que teníem 20 anys podem estar tranquils i contents perquè hem fet una feina, no sé si bona o dolenta, però s'ha sembrat i el recanvi hi és. Per tant, deixo aquesta afirmació més que reptes, que segur que n'hi ha molts.

Sra. Assumpció Ros

Crec que el principal repte de futur és la transversalitat, que ens enfortirà. Treballar a trossets ens afebleix; tal com diu la dita, «divideix i venceràs». Tinc claríssim que la transversalitat és un element de futur.

Sr. Guillem Correa

Un repte? M'ho poses molt difícil perquè en portava un grapat, però n'escolliré un. Pel que fa al repte per al sector, explicaré una història curta. Entre altres coses, jo vinc del món de l'esplai i l'escoltisme. I estàvem en una ciutat —no diré el nom— que tenia molts caus i centres d'esplais, fins que en un moment determinat a l'Ajuntament se li va ocórrer el que se li va ocórrer. No fa falta que ho expliqui, oi? Al cap d'un bon grapat d'anys ens va passar com a Catalunya, que teníem 10 caixes i ens n'hem quedat amb una, i que teníem 10 fundacions i ens n'hem quedat amb una. Crec que el repte del sector està molt clar, i l'he tractat d'explicar d'una manera indirecta.

El repte per a La Confederació és sobretot que les petites i mitjanes entitats no sentin que La Confederació no els representa. Crec que és el mateix repte que té la Taula. En el moment que les petites i mitjanes entitats pensin que La Confederació les ha deixat de representar perdrem una part de la força, perquè es tractarà de donar una altra resposta i, per bona que sigui, la resposta ens afeblirà. Per tant, estiguem atents perquè això no passi.

Sr. Xavier Puig

Crec que al llarg de tots aquests anys, i amb aquestes estructures de treball que hem creat dintre de les organitzacions empresarials del Tercer Sector, hem anat generant molt discurs de com gestionar l'entitat, com gestionar les relacions laborals, com atendre les persones. Han estat molts anys i hi ha molt de discurs. Jo crec que ara el repte, tant per al sector com per a les entitats, és construir un codi ètic del sector. Hem demanat molt a les altres organitzacions respecte al codi de la contractació pública i com s'han de fer les coses. Hem anat cap a fora, però ara hem de ser també coherents. S'han fet molts intents, però crec que hem de fer un pas més. Hem anat professionalitzant-nos, i ara hem de tenir un component tècnic important de fer el nostre decàleg, de manera que siguem capaços de vetllar per l'aplicació de l'ètica dintre del sector.

Jo també vull parlar d'alguna amenaça, perquè en el sector ens les hem trobat i d'aquest risc no ens immunitzarem mai, que són els personalismes, tal com ha comentat el Ramon al començament. Fugim d'aquells que es pensen que la seva visió de sector és «la visió». El sector és molt plural. Fugim d'aquelles organitzacions que es creuen que sense elles el sector no podria existir. Crec que tot això ens obstaculitza. També hem de vetllar molt per la nostra independència. Ens hem de mullar pel nostre sector, però no per opcions partidistes.

Crec que és important tenir en compte les amenaces. No ens ho sentim dir en fòrums molt oberts —a vegades ens ho diem en fòrums més tancats—, però crec que convé dir-nos les coses pel seu nom. La Confederació s'ha caracteritzat per això, per dir-nos les coses clares, cara a cara, i hem de seguir-ho fent. Això ens ajudarà a construir.

Sr. Pepín de la Rosa

En l'àmbit intern, com a Confederació, crec que ja és el moment d'aconseguir que hi hagi una autofiscalització, en la línia del que plantejava el Xavier i jo escrivia. És a dir, no tots els que es diuen empresa social ho són. Per tant, crec que és necessari avançar en la línia que hi hagi avaluació i control, que hi hagi un codi ètic que garanteixi que qui té l'etiqueta de social compleix.

En l'àmbit extern, a mi em sembla que el tema és claríssim, i sempre ha estat el mateix. Hem de saber que fem i hem de fer política, i l'hem de fer de manera conscient i decidida. Hem de saber que és important que ho fem. Això no vol dir ser partidistes, sinó que hem de trencar la resistència al canvi, que hem de saber i convèncer les administracions que, si tenen clar que volen avançar en equitat i en disminució de diferències, les entitats sense ànim de lucre són les que han de fer i poden fer el que els pertocaria fer directament, que és donar resposta a les necessitats socials de tota mena. Les administracions han de saber que, si realment fan gestió d'interès col·lectiu, tot el que és l'atenció a les persones només es pot gestionar com a servei públic concertat amb les entitats que tenen claríssim que reinvertiran en allò públic el guany que es faci amb la gestió del diner públic, perquè estem parlant de serveis públics.

Per tant, hem de fer política decididament, sense fer-nos por dir que ho fem i deixant clar a l'Administració que no podem permetre que es faci negoci amb el diner públic. Això em sembla que és el repte de sempre, i

que és la funció externa tant de la Taula com de La Confederació. Insisteixo que, per poder fer això, l'empresa social ho ha de ser i exercir com a tal, i hi ha d'haver avaluació i control. En aquest sentit, la forma de fer-ho que plantejava el Xavier em sembla excel·lent.

Cloenda

Sra. Carmen Rico
Vicepresidenta de La Confederació

La veritat és que intervenir l'última té això, que tothom ja ho ha dit tot i no queden moltes coses per dir. Intentaré, però, fer una síntesi d'algunes coses que deien els antics presidents de l'AEISC i de La Confederació, i que avui són totalment vigents.

Primer de tot, agrair a tots els presents la seva assistència, i voldria reconèixer la feina feta durant aquests 20 anys a totes les persones i a totes les entitats que han posat el seu gra de sorra per construir La Confederació i el Tercer Sector Social a Catalunya. Moltes gràcies també a tota la Junta Directiva, perquè durant aquests anys ha estat molt fàcil treballar des del consens i des de la pluralitat, i la veritat és que m'hi he sentit sempre molt a gust. També vull donar les gràcies a l'equip tècnic: la Laia, la Núria, la Gemma; també, a la Mònica i la Irene. Gràcies a tots perquè, sense la vostra feina, tot això seria molt difícil.

Dèiem abans, i s'ha dit al llarg de les intervencions, que fa 20 anys la idea era crear una associació empresarial del Tercer Sector Social. Crec que continuen vigents les coses que he anat recollint que s'han dit i que avui també necessitem: unir persones i entitats per construir, a pesar de la diversitat d'interessos; construir des del consens; estar permanentment en un entorn creatiu. També s'ha parlat de la complementarietat entre la Taula i La Confederació. Jo crec que som els mateixos, som Tercer Sector, i hem de treballar junts.

Crec que era el Guillem qui deia que s'havien complert quasi totes les expectatives. D'altra banda, la presidenta de FEATE deia que va identificar que hi havia un sector no lucratiu a Brussel·les. Això és important, perquè la nostra forma de ser ha de ser diferent. Estem compromesos amb la transformació social, amb la millora en la prestació de serveis a les persones i amb el fet d'oferir una ocupació de qualitat i ser un mercat laboral integrador. Les entitats hem de ser un exemple que això es porta a terme.

S'han identificat molts reptes, com la transversalitat i l'elaboració d'un codi ètic del sector, que em sembla molt interessant. Altres temes que jo tenia apuntats són: el treball en xarxa, que continua sent un repte de futur; la innovació social; la detecció de les noves necessitats socials no en funció dels col·lectius sinó de l'atenció a la persona d'una manera molt integral.

Som un sector estratègic en l'aliança amb les administracions públiques; necessitem un Tercer Sector fort per donar resposta a la ciutadania, especialment a la més vulnerable.

Com a Confederació, crec que és important que agafem algunes coses que deien les persones que han intervingut a la taula. La Confederació, i qualsevol entitat de segon nivell, hem de ser sempre la veu de les nostres entitats. Això no pot canviar; si canvia, tenim un problema seriós. També ha sortit el terme autofiscalització, de control i d'avaluació, perquè no tot és social ni totes les empreses són socials. En aquest sentit, crec que nosaltres mateixos hem de fer un pas més.

Per acabar, crec que hem de continuar amb la mateixa il·lusió que fins ara i amb el màxim rigor que es demana a aquest sector, i en concret a La Confederació.

Sr. Jordi Via

**Comissionat d'Economia Cooperativa, Social i Solidària i Consum,
Ajuntament de Barcelona (en substitució del Sr. Gerardo Pisarello)**

Bon vespre. Sovint, a les converses que tenim prou continuades amb la Confederació, diem que al Govern de la ciutat de Barcelona estem a punt d'inventar els dies de 48 hores. Hi estem bastant a prop. El que no hem aconseguit encara és dur a la pràctica el do de la ubiqüitat. El Gerardo, que en aquests moments ha assumit les funcions de l'alcaldia —no m'agrada parlar d'«alcalde accidental», perquè en realitat el que ho motiva no és cap accident, sinó la maternitat magnífica de l'alcaldesa—, no ha pogut venir a aquest acte, tal com teníem previst. Us vull transmetre la seva salutació i el fet que tot el que us diré és talment com si ho hagués dit ell i ho hagués dit, per tant, el Govern de la ciutat de Barcelona.

Per a persones com jo, que hem assumit responsabilitats polítiques però que som cooperativistes de treball en excedència, hi ha un aspecte que esdevé un repte en relació amb la nostra responsabilitat política, i és ser capaços de diferenciar la nostra responsabilitat política actual de la nostra vivència i la nostra trajectòria. Això, avui, es fa especialment difícil. Vint anys han passat massa ràpid. L'any 1995, quan es va constituir la Sectorial de Cooperatives d'Iniciativa Social, jo era president de la Federació de Cooperatives de Treball. L'any 1997, quan es va constituir l'AEISC —és obvi que és molt millor el nom de La Confederació—, jo era president de la Federació de Cooperatives de Treball Associat de Catalunya. El debat va ser intens i amb una càrrega de caràcter conceptual de fons i estratègic enorme. Identifico aquí dues persones que van participar d'aquell procés, el Pepín i l'Àngels. Per tant, el que de fet em vindria de gust seria fer un recorregut en els termes que ha fet el Guillem de vivència més que no pas de caràcter cronològic.

El Tercer Sector Social, per a l'economia social i solidària, i per a la política del Govern de la ciutat amb relació a la promoció i al reforç de l'economia social i solidària, és cabdal. Ho és en termes quantitatius: pràcticament el 50% de les empreses i entitats d'economia social i solidària que hi ha a la ciutat formen part del Tercer Sector Social. Aquest Tercer Sector Social és també cabdal en relació amb el que significa de dur a la pràctica valors declarats que configuren i expliquen l'economia social i solidària.

S'ha parlat d'una sèrie d'aspectes relatius a transparència, a democràcia, a generació de dinàmiques que porten a presa de decisions des del consens. Des d'aquesta descripció que es feia del món del Tercer Sector Social, es feia també una descripció dels fonaments del que és economia social i solidària. Aquesta economia és cabdal tant quantitativament com qualitativament. Qualitativament també, perquè no seria possible sense aquesta realitat existent que, com a Govern de la ciutat, ens plantegegés una acció de política econòmica que està amarada d'un concepte que no vol diferenciar polítiques socials i polítiques econòmiques, sinó que ens fa afirmar que allò que considerem que contribueix a la millora de les societats són les polítiques de caràcter socioeconòmic. Vosaltres sou pràctiques empresarials de caràcter socioeconòmic. Sense aquesta realitat, la nostra voluntat política esdevindria quasi exclusivament un discurs, un relat en el buit. Per tant, la vostra realitat és imprescindible. Sense aquesta realitat no hi hauria la política de suport a l'economia social i solidària que ens estem plantejant; seria simplement impossible plantejar-nos una política econòmica d'impuls transformador des de l'economia plural i articular la nostra acció política en termes de coproducció.

Si nosaltres existim com a Govern de la ciutat de Barcelona és perquè hi ha hagut una majoria de la societat que ens hi ha portat. Si nosaltres hem aconseguit estar en el Govern de la ciutat és perquè ens hem compromès

a desplegar una acció política que volem que sigui nova i diferent, tot i que, després, la realitat és plena de dificultats. Parlem de nova política, de nou municipalisme. Aquesta nova política i aquest nou municipalisme serien directament impossibles sense que l'acció política derivés de les necessitats detectades, promogudes i plantejades pels mateixos actors i sense que en el desplegament d'aquesta acció política comptéssim, d'una manera radical i rotunda, amb el mateix sector. És en aquest sentit que la nostra acció política s'articula al voltant dels convenis de col·laboració amb La Confederació, la Taula del Tercer Sector, la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya, la Xarxa d'Economia Solidària, DINCAT, la Federació d'Empreses d'Inserció de Catalunya, etc. Per tant, la nostra acció política està orientada a la promoció d'aquesta manera d'entendre l'economia al servei de les persones, al reforç d'allò que ja existeix per la via dels convenis i per la via d'una activació d'aquest espai participat d'economia social i solidària, al qual volem donar continuïtat. Per tant, no volem només la coproducció com a recurs de caràcter conceptual, sinó com a pràctica des de la nostra acció política.

Per acabar, situar aspectes que considerem que són d'especial importància per al món del Tercer Sector Social. Estem tirant endavant, no sense dificultats, la incorporació de les clàusules socials en els criteris de contractació. També volem tirar endavant la transposició i aplicació de la normativa europea sobre la reserva de mercat en relació amb la prestació de serveis a les persones.

La Laia i el Joan saben que tenim un debat intens, positiu, dins del mateix Govern en relació amb tot allò que s'entén per municipalització o remunicipalització. És un criteri compartit, no sense debats, que el Govern de la ciutat no entén la municipalització només en termes d'internalització i de gestió funcional dels serveis, ni tampoc només amb relació a una prestació de serveis des d'empreses de titularitat pública. El Govern té incorporat també el fet de considerar el món de l'economia social i solidària, i d'una manera concreta i rellevant el món del Tercer Sector Social, com a sector públic social. Per tant, pràcticament sense haver-nos-ho dit, aquesta posició del Govern de la ciutat pel que fa a les municipalitzacions es correspon molt conceptualment amb com s'argumenta la importància social i des d'un punt de vista empresarial de La Confederació en aquests moments.

Per tant, acabo aquesta intervenció i salutació, que no cloenda. Segurament clorem aquesta celebració de vintè aniversari, però la relació amb el món del Tercer Sector Social, La Confederació en aquest cas, ha de tenir continuïtat perquè és voluntat política prioritària del Govern de la ciutat.

Sr. Josep Vidal

Director general d'Economia Social, el Tercer Sector, les Cooperatives i l'Autoempresa, Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, Generalitat de Catalunya

Bon vespre. Moltes gràcies per convidar-me a aquest acte. A mi em passa una mica el mateix que al Jordi, sense tenir segurament tanta història com ell. El fet de formar part del Tercer Sector fins fa poc em fa venir ganes de dir coses que potser tocarien en un altre moment. Però alguna cosa diré en aquest cas, perquè mai no me'n sé estar.

Primer, felicitar-vos per aquests 20 anys. El Govern de la Generalitat i la Direcció General estem orgullosos d'aquests 20 anys de La Confederació. I sobretot felicitar-vos per l'acte, en què heu pogut reflexionar sobre què han estat aquests 20 anys i cap a on voleu anar.

En segon lloc, tal com es deia abans, s'ha de perdre la vergonya a dir que s'és la patronal del Tercer Sector, que som empresa. Ja heu parlat dels objectius de La Confederació —jo els tenia apuntats quan havia preparat el que diria—: posar en valor l'aportació de les organitzacions sense ànim de lucre, sobretot en la provisió de serveis d'atenció a les persones; mantenir el diàleg constant amb les organitzacions sindicals i per avançar en la millora de l'ocupació de la gent que atén les persones i el marc de relacions laborals, i defensar una contractació pública.

Jo sí que fa 20 anys que tenia 20 anys, més o menys, i estava en una entitat del Tercer Sector. Si no recordo malament, l'AEISC va negociar el primer conveni de l'acció social. Per què serveix una patronal? Doncs als que érem professionals ens va servir per a molt, no només perquè els salaris fossin millors, sinó perquè la gent va entendre que érem professionals, ja que teníem un conveni i estàvem sota unes normes. Per tant, les entitats, les organitzacions i els mateixos treballadors podríem anar a reclamar a l'Administració pública quin era el preu claríssim del que oferíem, del que estàvem fent. Per tant, aquest és un exemple molt pràctic i molt personal —jo tenia 23 anys. Crec que només això, la dignificació dels professionals que treballen en l'àmbit de l'atenció a les persones, ja és un objectiu prou vàlid per tenir una patronal.

D'altra banda, la patronal fa empresa, que és molt diferent de fer negoci. Crec que és important distingir fer empresa de fer negoci. En aquests últims

temps, probablement, molta gent ha fet negoci i molt poca ha fet empresa. Per tant, no hem de tenir vergonya de parlar que fem empresa, que fem patronal i que fem empresa social.

El Tercer Sector és importantíssim, tal com ja s'ha esmentat, perquè genera ocupació —l'any 2015 hi havia unes 90.000 persones que treballaven en l'àmbit del Tercer Sector—; també perquè s'avança a l'Administració pública a l'hora d'afrontar els reptes socials. En això hem de ser clars: el moviment associatiu, el Tercer Sector, l'economia social és capaç de veure quines necessitats socials hi ha abans que no pas les administracions, i les administracions més llunyanes encara ho veiem més tard. Per tant, la comunitat, l'associacionisme, l'economia social, i també el món local, són capaços de veure-ho molt aviat. Crec que precisament un dels reptes que ha de tenir el Tercer Sector és la proximitat amb el món local, amb els ajuntaments. Els ajuntaments treballen també per a les persones directament i els ciutadans s'hi dirigeixen directament; per tant, hi tenen molt a dir. En aquest treball conjunt, hi ha el traspàs de quines són les necessitats cap a les administracions que estem més lluny de les persones, que espero que també siguem necessàries.

Quan detecteu necessitats, el que acabeu fent és innovació social. Per tant, en aquest país, els serveis socials han nascut sobretot dels moviments del Tercer Sector per donar resposta a les necessitats. Així van néixer la Llei de serveis socials del 2007 i la cartera de serveis socials. Els que fa molts anys que sou al sector, si mireu per què apareixen i com es descriuen aquesta llei i aquesta cartera de serveis socials, veureu que probablement beuen de projectes que han nascut de moltes de les vostres entitats. Per tant, l'altre repte és la innovació social: continuar donant resposta a les necessitats i continuar generant serveis innovadors.

Heu parlat de les empreses socials; en tot cas, ho lligaré amb la transposició de la directiva, sobre la qual ja anem parlant amb el Joan Segarra, president de La Confederació, amb l'Oriol Illa, president de la Taula i amb altres de vosaltres. Aprofito també per felicitar tota la gent que heu constituït l'ESCAT. Crec que és un repte important pel que fa a l'economia social. Em sap greu que per part del Govern de la Generalitat no hi hagi la directora general de Contractació Pública, perquè ella us ho podria explicar més bé, però estem treballant la transposició d'aquesta directiva tant en l'àmbit de Salut com en els àmbits de Treball i de la Direcció General de Contractació Pública. Més enllà de fer la concertació de serveis socials, que és un element que ens permet la directiva, i més enllà de les reserves de mercat, ens hi hem implicat des del vessant de treball i no tant des del vessant d'affers socials, perquè creiem que ens permet que l'economia social i l'empresa social puguin caminar cap a on esmentàveu: que els serveis d'atenció a les persones siguin duts a terme per empreses que no tinguin com a objectiu el lucre.

I aquí entronco amb un repte. Els anomenats «temps líquids» ens han afectat a tots. Per tant, les fórmules socials d'intervenció ja no són les formes jurídiques que hi havia abans. En aquest país, tenim societats limitades, fundacions, societats laborals, cooperatives..., tot tipus de formes. I ser d'una forma jurídica o d'una altra no assegura els valors que històricament hi havia en el Tercer Sector i en l'economia social. Crec que se n'ha de ser conscient. Això es deu, entre altres coses, a l'aparició de la responsabilitat social corporativa i al fet que la tasca del Tercer Sector en aquest país ha estat molt forta i, per tant, aquests valors que heu transmès s'han integrat en la societat catalana i tothom en vol veure i vol explicar que els té —una altra cosa és si els aplica o no, però en tot cas tothom se'ls posa a la boca. Per tant, s'hauran de trobar noves formes amb què us puguem distingir. En aquest sentit, em sembla bé el codi ètic i altres propostes que puguin sorgir.

Aquests són alguns dels reptes. En aquest país vivim un moment històric per moltes qüestions. Òbviament, per als que estem al Govern, que volem construir una nova república, cal crear nous models que realment facin que tinguem una economia diferent de serveis d'atenció a les persones, però també en tots els altres sectors, perquè, si no, serà més difícil arribar a la justícia social i la igualtat, que és el que volem tots plegats.

En tot cas, per 20 anys més i enhorabona.

Annex

Programa

20 anys d'associacionisme empresarial al Tercer Sector Social de Catalunya

Passat, present i futur

Dia: 3 de maig de 2017

Horari: de 17:30 h a 19.30 h

Lloc: Palau Robert de Barcelona

17:30h **Benvinguda institucional**

Hble. Sra. Neus Munté, Consellera de la Presidència.
Generalitat de Catalunya

Sr. Joan Segarra, President de La Confederació, Patronal del
Tercer Sector Social de Catalunya

18:00h **Projecció vídeo La Confederació**

18:05h **Diàleg: "La contribució de l'associacionisme empresarial a l'articulació i enfortiment del Tercer Sector Social de Catalunya"**

Sr. Xavier Puig, Director de l'associació CEPS. President de La Confederació fins a l'any 2015 i actual membre de la Junta Directiva en representació d'ECAS (Entitats Catalanes d'Acció Social).

Sr. Pepín de la Rosa. Educador social vinculat al cooperativisme i compromès des dels inicis amb l'articulació de la iniciativa social. President de l'AEISC del 2000 al 2004.

Sr. Guillem Correa. Promotor i president de l'associació Iniciatives Solidàries. Fundador i president de l'empresa d'inserció Recursos Solidaris. President de la Fundació Iniciatives Solidàries. Expresident d'AIRES, plataforma d'empreses d'inserció de Catalunya. President de l'AEISC del 2004 al 2006.

Sra. Assumpció Ros. Gerent de la Fundació Santa Susanna, de Caldes de Montbui. Expresidenta de FEATE, federació que agrupa entitats d'iniciativa social sense afany de lucre que presten serveis al sector de la gent gran. Vinculada al procés de gènesi de La Confederació en representació de CECAD i FEATE.

Sr. Ramon Vives. Director general d'ASPROSEAT. Actual president de l'associació empresarial d'economia social DINCAT.

Presentació i moderació: Laia Grabulosa, directora de La Confederació

19:05h **Cloenda**

Sra. Carmen Rico, Vicepresidenta de La Confederació, Patronal del Tercer Sector Social de Catalunya

Sr. Jordi Via, Comissionat d'Economia Cooperativa, Social i Solidària i Consum de l'Ajuntament de Barcelona

Sr. Josep Vidal, Director General d'Economia Social, Tercer Sector, Cooperatives i Autoempresa de la Generalitat de Catalunya

19:30h **Copa de cava**

Enllaços d'interès

- ▶ Vídeo commemoratiu del 20è aniversari
- ▶ Carrusel de fotos de l'acte

20
anys
d'associacionisme
empresarial al Tercer
Sector Social de Catalunya

© laconfederació

Via Laietana 54 1r pis
08003 Barcelona | 93 268 85 60
info@laconfederacio.org

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
**Departament de Treball,
Afers Socials i Famílies**